БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 йил чиқиши
№ 224 (3706).
14 ноябрь
сешанба
1967 йил
Баҳоси 2 тийин.

ОБЛАСТИМИЗ ПАХТАКОРЛАРИ

„Оқ олтин"имизнинг бир қисми ҳали чаноқларда турибди. ● Бутун куч ва воситаларни сафарбар этиб, уни нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олайлик, республикамизнинг 4 миллионлик улкан хирмонига муносиб ҳиссамизни қўшайлик.

ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Совет Ватани ўзининг иккинчи ярим асрига қадам қўйди. Ўтган давр Улуғ Октябрь ғалабаларини мустаҳкамлаш даври, кураш, ижод этиш, яратиш, бунёдкорлик, янги марралар сари олға томон забардаст одимлар ташланган шонли ва унутилмас тарихий йиллар даври бўлди. Бу давр ичида Совет ватанининг куч ва қудрати мислсиз ўсди ва ривож топди.

Мамлакатимизнинг барча шаҳар ва қишлоқлари, саноат корхоналари, қишлоқ хўжалиги ва маданиятида бўлганидек, областимиз меҳнаткашлари юбилей йилини қувончли натижалар, меҳнат зафарлари билан нишонладилар. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги арафасида кўпгина саноат иншоотлари фойдаланишга топширилди. Қишлоқ ва шаҳарларда уй-жойлар қурилди. Маданий-маиший, коммунал муассасалар ишга туширилди. Саноат корхоналарининг қаҳрамон ишчилари пландан ташқари пўлат, кўмир, ўғит, кийим-кечак, пойафзал, машиналар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқардилар. Областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари пахта топшириш юзасидан олинган қўшимча мажбуриятларини шараф билан бажариб, 352 минг тонна «оқ олтин» топширдилар. Сабзавотчилар, ғаллакорлар, чорвадорлар, деҳқончиликнинг турли тармоқларида хизмат қилаётган азамат меҳнаткашлар ярим асрлик тўйимизни ажойиб меҳнат туҳфалари билан нишонладилар.

Эллик йиллик байрамимиз совет кишилари беш йиллик марраларни муваффақиятли эгаллашга ва бу давр учун белгиланган топшириқларни муддатидан илгари бажаришга тайёр эканлигини яна бир марта кўрсатди. Айрим саноат корхоналари ҳозирданоқ декабрь ойи ва келгуси йил учун маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Пахтачиликда беш йиллик планни эрта муддатларда бажариш ҳаракати бошланмоқда. Бу ажойиб ҳаракатлар, ватанпарварлик ташаббуслари саноат ва қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш қувватларидан яхшироқ фойдаланишни, меҳнат унумдорлигини янада баланд кўтаришни, фан ва техника муваффақиятларидан оқилона фойдаланиб, ҳар бир корхона, қурилиш ва ҳар бир колхоз, совхозда меҳнатни тўғри ташкил этишни, ички имкониятларни ва резервларни қидириб топиш ва улардан халқ хўжалигида кенгроқ фойдаланишни талаб этади.

Йилимизнинг якунланишига оз вақт қолди. Бу муддат ичида қиладиган ишларимиз ва бажарадиган вазифаларимиз яна ҳам кўп ва салмоқдордир. Областимизнинг саноат корхоналари йиллик планларини байрамгача, декабрь ойи ичида бажариш мажбуриятини олганлар. Илғор корхоналар сўзларининг устидан чиқмоқдалар. Лекин ҳали бир мунча завод ва фабрикаларда бу ҳақда жиддий ўйлаб кўрилмаяпти. Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ ва Тошкент шаҳридаги корхоналарнинг ишлари кўздан кечирилса, баъзи ишлаб чиқариш коллективларининг фаолияти, маҳсулот етказиб бериш соҳасидаги қолоқликлари йил учун мўлжалланган планларнинг бажарилишини таҳликада қолдирмоқда. Район ва шаҳар партия комитетлари, корхоналарнинг маъмуриятлари ва партия ташкилотлари бутун куч ва имкониятларни сафарбар этиб, ҳар бир завод ва фабрика, ҳар бир цех ва коллективнинг бу йилги топшириқларни тўла адо этишларига эришишлари лозим.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари йилимизни яхши якунламоқдалар. Пахтакорлар даладаги ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш, чорвадорлар қишловни намунали ўтказиш, сабзавотчилар кузги ишларни ўз вақтида ўтказиш, ғаллакорлар дон экишни қисқа муддатларда тугаллаш учун курашмоқдалар. Бу йил пахта тайёрлаш планининг қисқа муддатларда бажарилганлиги, сабзавот мўл-кўл етиштирилганлиги бутун деҳқончилик ишларининг агротехника талаблари даражасида, ҳар бир иш ўз вақти ва соатида ўтказилганлигининг самараси бўлди. Шундай экан, афсуски, баъзи хўжаликларда бунга эътибор қилинмаяпти. Ғанимат кунлар ўтиб боряпти. Деярлик ҳамма районда ҳосили тўла йиғиштириб олинмаган далалар бор. Ғўзапояларини йиғиштириш ва шудгорлаш кучайтириб юборилмаган. Бу эса келгуси ишларга салбий таъсир кўрсатади.

Айрим районларда зарарли кайфият содир бўлмоқда. План бажарилгандан сўнг даладаги ҳосилни йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Янгийўл районида ютуқлардан эсанкираш, бўшашувчилик, хотиржамлик ёмон оқибатларга олиб келмоқда. Бу район давлатга қўшимча равишда 15 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олган эди. Ҳали мажбуриятнинг ярмиси ҳам бажарилгани йўқ. Шунга қарамай пахта терими тўхтатиб қўйилган. Чаноқларда минглаб килограмм олтин дурдоналар ётибди. Айрим колхозларда пахта молларга ем бўлмоқда. Бундай аҳвол бошқа районларда ҳам содир бўлаяпти. Район партия комитетлари, совет ва хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бундай зарарли кайфиятга тезда барҳам беришлари, даладаги ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун бутун куч ва воситаларни сафарбар этишлари лозим.

Йилимизнинг дастлабки якунлари шу нарсани кўрсатдики, ҳамма колхозлар, деярлик барча совхозлар пахта тайёрлаш планларини бажарган бўлсалар ҳам, лекин ҳосилдорлик, машиналардан фойдаланиш даражаси барча хўжаликларда ҳам бир хил бўлди деб бўлмайди. Деҳқончилик маданияти юксак бўлмагани туфайли, айрим колхоз ва совхозларда ҳосилдорлик жуда секин ошмоқда. Областимиз ҳар йили пахта тайёрлаш планини республикамизда биринчи бўлиб қисқа муддатларда бажаряпти. Машинада пахта териш йил сайин кўпайиб, бу йил 64 процентдан ошди. Пахтачиликда янги, прогрессив усуллар ва методлардан кенг фойдаланилмоқда. Эндиги вазифа ҳосилдорликда ҳам олдинги марраси эгаллашдан иборатдир. Кадрларимизни, пахтачиликда асосий куч ва таянчларимиз ҳисобланган комплекс механизациялаштирилган звеноларнинг бошлиқларини, барча колхозчи ва совхоз ишчиларини ана шу руҳда тарбиялайлик.

Совет Ватанида Октябрь асрининг иккинчи ярми шонли ва зафарли одим ташлади. Дастлабки кунлар ва соатлар ижодкор, бунёдкор совет кишиларининг меҳнат зафаридан, ғайрат ва шижоатидан қалбларни ҳушнуд этувчи хабарлар келтирмоқда. Ўз Ватани, Коммунистик партияси ва жонажон ҳукуматига муҳаббати, садоқати бениҳоя чексиз бўлган совет кишилари ана шундай баланд ҳис, туйғу билан, ана шундай оташ қалб ва жасорат билан янги ишларга, янги марраларга отланди. Советлар Ватанининг иккинчи эллик йиллиги коммунистик қурилишда янгидан-янги ғалабалар асри, ҳар бир совет кишисига катта бахт-саодат келтирадиган аср бўлсин!

Ўзбекистон трактор-йиғув заводининг азаматлари Октябрь 50 йиллиги юбилейини муносиб ютуқлар билан нишонладилар. Суратда: шу корхонанинг пешқадам ишчилари И. Герасимов (чапда), М. Холиқов, Ю. Алексеев, Ю. Евдокимов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

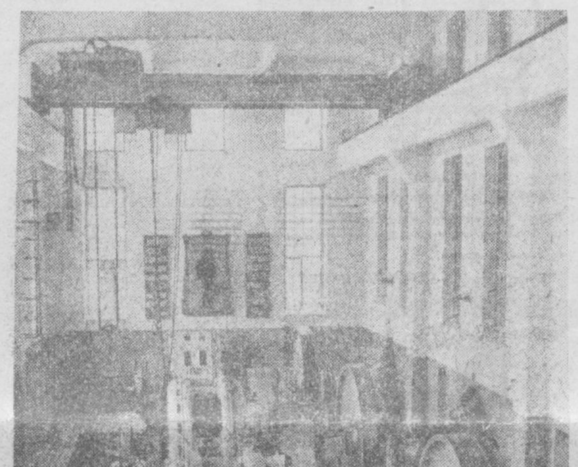

● Бу қудратли двигателлар юз минглаб хонадонларга Ильич нурларини таратмоқда. Ҳа, Бўзсув ГЭСи бевосита В. И. Ленин номи билан боғлиқдир. Бу нурхона машҳур ГОЭЛРО плани асосида бунёд этилган.

И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ).

ДЕКАБРЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

Тошкентдаги «Химчистка» фабрикаси меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатувчи йирик корхоналардан бири ҳисобланади. Фабрика коллективи зиммасидаги вазифани яхшироқ бажариш йўлида тиним билмаяпти. Белгиланган планларни ойдан-ойга ортиғи билан адо этмоқда.

Фабрика ишчилари ва хизматчилари Улуғ Октябрнинг 50 йиллик байрами кунини 11 ойлик топшириқни уддасидан чиқиш билан кутиб олган эдилар. Улар шу кунларда сурьатни янада жадаллаштиряптилар. Йиллик планни узоғи билан 5 декабргача бажариш юзасидан янги мажбурият олдилар.

МЕХАНИЗАЦИЯ САМАРАСИ

Техникани бениҳоя қудратли куч деб қайта-қайта айтамиз. Бу бежиз эмас албата. Айниқса кейинги уч-тўрт йилдан буён механизация қандай мўъжизакор куч эканлигини деҳқон яққол кўрмоқда. Бу фикрнинг исботи учун истаган хўжаликдан истаганча мисол келтириш мумкин. Узоққа бормасдан, ўз совхозимиз, жумладан ўз бўлимимизда пахтачиликни комплекс механизациялаштириш юзасидан олиб борилаётган ишлар қандай самара бераётганлигини қисқача айтиб ўтмоқчиман.

Яқин-яқинларгача бизнинг совхозимиз районнинг пахта ҳосилдорлиги анча паст бўлган хўжаликларидан бири ҳисобланарди. Бунинг устига механизация даражаси ҳам паст эди. Йил сайин планлар аранг бажарилар, олинган даромад кўнгилни тўлдирмас эди.

Меҳнатни ташкил этишнинг ажойиб усули бўлган звено усули кўплар қатори бизнинг ҳам кўнглимиздагидай усул бўлиб чиқди. Комплекс механизациялашган бириккита пахтачилик звеноси ташкил этилган дастлабки йилиёқ эришилган натижа эскича усулда ишлайдиган бригадалардагига нисбатан анча қувончли бўлиб чиқди. Бунга биргина механизаторларимиз, маъмуриятимиз, мутахассисларимиз эмас, балки барча деҳқонларимиз қизиқиб қолишди. Шундан кейин келаси йилдан бошлаб совхозни, жумладан бўлимимизни звено усулига тўла ўтказа бошладик.

Мана, ўшандан буён кўп эмас, атиги уч-тўрт йил вақт ўтди. Шу қисқа давр ичида эришилган натижа катта бўлди. Аввалambor пахтачиликни комплекс механизациялаштириш даражаси илгари мисли кўрилмаган суръатлар билан юксалди. Деҳқонларнинг ҳам, механизаторларнинг ҳам пахтадан мўл ва арзон ҳосил етиштиришга, дала ишларига бўлган муносабатлари тубдан ўзгариб кетди. Ҳамма ягона мақсад йўлида бир ёқадан бош чиқариб ишлаганидан кейин ҳар томонлама юксалишга эришиш мумкинлиги ўз-ўзидан маълум. Бизнинг совхозимизда ҳам шундай бўлди. Механизатор ернинг ҳақиқий хўжайини бўлганидан кейин звеноларда иш шундай жадаллашиб кетди.

Эндиликда йил сайин пахта тайёрлаш планлари ҳам ортиғи билан бажарилаяпти, бажарилганда ҳам жуда қисқа муддат ичида бажарилаяпти. Бу—машиналарнинг шарофати албатта. Ҳосилдорликни айтмайсизми?! Пахта ҳосилдорлиги кейинги қисқа давр ичида кескин ошиб кетди.

Улуғ Октябрнинг ярим асрлик юбилейини муносиб кутиб олиш мақсадида йил бошиданоқ астойдил меҳнат қила бошлаган бўлимимиз пахтакорлари ўз ниятларига етдилар. Кўзланган марра вақтидан илгари эгалланди. Катта юбилей катта совғалар билан кутиб олинди.

Шуниси қувончлики, бўлимизда бу йил машина теримига ҳар қачонгидан ҳам зўр берилганлиги туфайли пахта тайёрлаш плани 12 октябрдаёқ бажарилган эди. Бу—бўлимимиз тарихида энг қувончли воқеалардан бири бўлди. Пахтакорларимиз планни бажаргандан кейин ҳам қўл қовуштириб ўтирмай, суръатни сира бўшаштирмасдан йиғим-теримни қизғин давом эттирдилар. Улуғ байрамни йиллик планни 113 процентга етказиш билан кутиб олдик. Ҳали ҳам даламизда пахта бор, Йиғим-теримни давом эттираяпмиз. Деҳқонларимиз қўшимча мажбуриятни ҳам ошириб бажаришга ҳаракат қилишаяпти.

Бўлимимизда уста деҳқонлар, моҳир механизаторлар кўп. Улар бошчилик қилаётган участка ва звеноларда энг юксак кўрсаткичлар қўлга киритилмоқда. Ўртоқ Б. Бейсенбоев бошлиқ участка аъзолари гектар бошига пландаги 21 центнер ўрнига 30 центнердан ошириб хирмон кўтардилар ва йиллик планни 160 процент адо этдилар. Бу участкада механизация даражаси анча юксак. Шунинг учун ҳам ана шундай қувончли ғалабага эришилди.

Дала гвардиячиларимиздан Р. Сафаров, Я. Жабборов каби ўртоқлар бошлиқ звенолар ҳам планни 150-160 процентга етказдилар. Бу звеноларда ҳосилнинг асосий қисми фақат машиналар билан териб олинди. Механик-ҳайдовчиларимизнинг ҳар бири 80-100 тоннадан пахта терди.

Совхозимиз пахтакорлари юбилей йилида она-Ватанга камида 9 минг тонна пахта етказиб беришга аҳд қилганлар. Ҳозир шу йўлда қизғин кураш кетаяпти. Бу курашга бизнинг бўлимимиз деҳқонлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар.

Б. САИДОВ,
I-«Пискент» совхозининг бўлим бошлиғи.

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАЙМИЗ

Хўжаликнинг қайси соҳасига қараманг колхозчиларимизнинг зўр ва ҳалол меҳнат қилаётганликларини кўриб қувонамиз. Деҳқонларимиз ишга давлат манфаати нуқтаи назаридан қараётганликлари учун ҳам ана шундай улкан ютуқларни қўлга киритаяпти. Бизда ҳар бир иш мусобақа асосида олиб борилаяпти. Шунинг учун [illegible] Бу йил 924 гектар ерга чигит экиб деҳқончилик [illegible] Қатор ораларига агротехника талабларига мувофиқ ишлов бердик. Озиқлантириш ҳам ўз вақтида ўтказилди. Кўпчилик майдонларга уруғлик чигит экилган эди. Ниҳолларни меҳр билан парваришладик. Натижада уруғлик чигит етиштириш юзасидан берилган планни 150 процент адо этдик. Пахта тайёрлаш давлат плани ҳам ортиғи билан бажарилди. Ҳар гектар ердан 27 центнердан [illegible] Айрим звеноларимиз эса ҳосилдорлик ана ҳам кўп бўлди. Турдимурод Абдураҳмонов, Тошпўлат Худойбердиев, Субхи Абдураҳмонов каби комплекс механизациялашган звенолар гектаридан 32-33 центнердан ҳосил [illegible]

Пешқадам звено бошлиқларимиз ҳосилдорликни юбилей йилида 35 центнерга етказиш учун ҳаракат қилишяпти. Биз йиғим-теримни қисқа вақт ичида тамомлаш ва келгуси йил мўл ҳосилига замин тайёрлаш юзасидан барча тайёргарлик ишларини кўрганмиз.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, хўжалигимизда шоли, гўшт, тухум, сабзавот, узум сотиш планлари ҳам муваффақиятли бажарилди. Колхозчиларимиз ана шу ютуқларини янада мустаҳкамлашади. Деҳқончилик маданиятини бундан кейин ҳам ошириб, янгидан-янги зафарларни қўлга киритиш учун ҳаракат қилиша беради.

Ҳ. САЛИМОВ,
Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси.

Юбилей йили ОҚ ОЛТИНИ

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 13 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
ОҚҚЎРҒОН	0,07	119,29	0,05	135,64
БЎКА	0,18	117,94	0,08	141,91
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,25	114,47	0,05	133,46
ЯНГИЙЎЛ	0,12	113,75	—	122,48
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,30	113,70	0,17	146,35
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,56	106,86	—	93,91
БЕКОБОД	0,25	101,07	0,09	106,42
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА:	0,18	113,99	0,05	130,83

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 13 ноябрда Тошкентда меҳмон бўлиб турган Гваделупа Коммунистик партиясининг бош секретари Эврмон Женни ва шу мамлакат Компартияси Марказий Комитети аъзоси Ланбер Петилерни қабул қилди.

Дўстона суҳбат вақтида Ш. Р. Рашидов меҳмонларга республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида, хўжалик ва маданий қурилишда Ўзбекистон меҳнаткашлари эришган ютуқлар тўғрисида гапириб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисемкин, Н. М. Матчонов, Р. Н. Нишонов ҳозир бўлдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов шу куни республикада меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Шридхар Махадео Жашнани қабул қилди ва у билан дўстона суҳбатлашди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги байрамида қатнашиш учун Москвага келган Туркия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Якуб Демир ва Туркия Компартияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси Исмоил Билен 12 ноябрда Тошкентга келдилар.

Москвада Октябрь тантаналарида иштирок этган Мадагаскар мустақиллиги конгресси партиясининг бош секретари Жизель Рабисазала ҳам шу самолёт билан Тошкентга келди.

Аэродромда меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудири Р. К. Шониғматов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова, Ўзбекистон Телеграф агентлигининг директори Г. Н. Нажимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Х. Ю. Асилдинова ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бошқа ходимлари кутиб олдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги байрамида қатнашиш учун Совет Иттифоқига келган Румыния революцион ҳаракат ветеранларининг бир группаси Ўзбекистон меҳмони бўлдилар. Группа составида — Ўзбекистон Совет ҳокимияти ўрнатиш учун кураш қатнашчиси, ҳозирги Румыния Компартияси Марказий ревизия комиссиясининг раиси Константин Пирвулеску ва собиқ қизил гвардиячи Енате Замфир бор.

Аэродромда революцион ҳаракат ветеранларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси Ж. К. Хўжаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудири Р. К. Шониғматов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бўлим мудири А. М. Муродхўжаев кутиб олдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги байрамида қатнашиш учун Афғонистон подшоси номидан келган делегация раиси Абдулло Ҳоди Давий ва делегация аъзоси Султон Аҳмад Шарзой Москвадан қайта туриб, 13 ноябрь эрталаб Тошкентга келдилар.

СССР Олий Советининг депутати А. И. Данилов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Ўрта Шарқ мамлакатлари бўлим мудири С. П. Китев, СССР Олий Совети Президиуми бўлим мудирининг ўринбосари С. А. Бондаренко меҳмонларга ҳамроҳлик қилмоқдалар.

Тошкент вокзалида Афғонистон подшосининг шахсий вакилларини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Х. Сироджиддинов, республика Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Алдангин, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари Ҳ. А. Асомов ва [illegible] кутиб олдилар.

Абдулло Ҳоди Давий билан Султон Аҳмад Шарзой Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Х. Сироджиддинов [illegible] у билан дўстона суҳбатлашдилар.

Афғонистонлик меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бўлдилар.

Афғонистон подшосининг шахсий вакиллари Ўзбекистонда бўлган вақтларида Самарқандга бордилар. (ЎзТАГ).

БИЛДИРИШ

Тошкент область ижроия комитети область Совети депутатларига маълум қиладики, шу йил 15 ноябрь эрта билан соат 11 да Ўзбекистон КП область комитетининг мажлислар залида (Ҳоразм кўчаси 51-уй) меҳнаткашлар депутатлари XI чақириқ Тошкент область Советининг IV сессияси чақирилади.

Меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитети сессияда кўриб чиқиш учун қуйидаги масалаларни киритди:

1968 йил халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани ва 1969—1970 йилларда область халқ хўжалигини ривожлантириш планлари тўғрисида.

Докладчи область план комиссиясининг раиси Р. Г. Ғафуров.

1968 йил учун маҳаллий бюджет ва 1966 йилда область маҳаллий бюджетининг бажарилиши тўғрисида.

Докладчи область молия бўлимининг мудири Я. К. Элчибеков.

Меҳнаткашлар депутатлари область Совети бюджет-молия доимий комиссиясининг қўшимча доклади.

Докладчи комиссия раиси В. М. Муҳамедова.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

ҚАРОРЛАР ҚОҒОЗДА ҚОЛМАСИН

Яқинда бўлиб ўтган Тошкент трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коммунистларининг ҳисобот-сайлов йиғилиши активлик руҳида ўтди. Йиғилишда ҳисобот доклади қилган бирлашма бошланғич партия ташкилотининг секретари Н. М. Мелихова корхона коммунистлари, ишчилари барча совет кишилари сингари байрамни муносиб кутиб олиш йўлида астойдил меҳнат қилиб социалистик мажбуриятни бажариш соҳасида анчагина ютуқларни қўлга киритганликларини қайд қилди.

Корхонада яқинда устки трикотаж кийимини тикадиган «Варион» типидаги икки конвейер ўрнатилди. Шунингдек устки ва ички кийимларнинг 30 дан ортиқ янги моделлари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Булар ҳеч шубҳасиз корхона коммунистларининг авангардлиги, партия ташкилоти коллектив ўртасида олиб бораётган оммавий-ташкилий, сиёсий-тарбиявий ишларнинг махсулидир.

Корхонада инженер-техник ходимларнинг малакасини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ўтган давр ичида партия ўқуви шохобчаларида 467 ишчи ва 41 раҳбар ходим ўз билимини, малакасини оширди. Кўрилган тадбирлар туфайли корхона саккиз ойлик давлат планини 102,2 процент бажарди. Пландан ташқари 248 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги ҳам ортди. Маҳсулот таннархининг арзонлашганлиги туфайли 180 минг сўм тежаб қолинди.

Бироқ ҳисобот даврида ютуқлар билан бир қаторда камчиликларга ҳам йўл қўйилди.

Музокарада сўзга чиққан коммунист П. Йўлдошева биз, партия комитетининг фаолиятига баҳо берар эканмиз, кўпроқ амалга ошмай қолган ишлар устида, бундан кейинги вазифалар ҳақида маслаҳатлашиб олайлик, деб айтди. Ҳисобот докладидан шу нарса маълум бўлдики, деди у, йил бўйи саккизта умумий партия мажлиси, партия комитетининг эса 31 та йиғилиши бўлибди. Ҳар бир йиғилишда муҳим-муҳим масалалар кўрилиб, салмоқли қарорлар қабул қилинган. Хўш, ана шу қарорлар қандай бажарилди. Рўйрост айтиш керакки, бу қарорларнинг кўпи қоғозда қолиб кетмоқда.

Умумий партия мажлисларидан бирида ишлаб чиқариш асосий фондларидан қандай фойдаланилаётганлигини назорат қилиб бориш, маҳсулот сифатини яхшилаш юзасидан бир қатор тадбирларни амалга ошириш масаласи кўрилган эди. Лекин амалда бу соҳада жуда оз иш қилинди. Натижада коллективимиз шу йилнинг саккиз ойи мобайнида мўлжалланган 75 хил артикулли маҳсулотдан фақатгина 40 тасини бажарди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати ҳам кўп ҳолларда талабга жавоб бермади. Шу сабабли савдо ташкилотларига 3 минг сўм жарима тўланди. Хомашёдан фойдаланишда ҳам қатор камчиликларга йўл қўйилди.

Бўяш цехининг мастери В. М. Королева ишчиларга маданий-маиший шароит яратиб бериш ҳам талабга жавоб бермаётганлигига оид бир қатор мисолларни келтирди. Вентиляция установкасининг йўқлиги туфайли меҳнат унумдорлиги пасайди.

Музокарада сўзга чиққан коммунистлар ҳисобот даврида партия комитети фаолиятида рўй берган яна бир қанча нуқсонларни гапириб ўтдилар.

Партия йиғилиши ўртоқ Е. Е. Волковани партия комитетининг секретари қилиб сайлади.

С. ОБИДОВ.

ҲАҚЛИ ЭЪТИРОЗЛАР

Бўка районидаги Тимирязев номли колхозда бу йил хўжаликнинг барча соҳалари бўйича катта силжиш бўлди. Колхозда пахта тайёрлаш плани 22 иш кунида бажарилди. Пахтанинг асосий қисми сентябрь ойида йиғиб олинди. Ҳозиргача ҳар гектар ердан пландаги 20,8 ўрнига 26,2 центнердан ҳосил кўтарилди. 2200 ўрнига салкам 2800 тонна пахта териб топширилди. Шундан 2300 тоннаси машина бункерларидан тўкилди. 25 та пахта териш машинаси билан 31 машинага мўлжалланган иш бажарилди. Ҳозиргача ҳосилдорлик бултургига нисбатан 3,2 центнер ошди. Айни кунларда колхозчилар ҳосилдорликни 30 центнерга етказишни мўлжаллаб иш олиб бормоқдалар.

Коммунист Мурод Қурбонов, Қаюм Пардаев, Мария Ковалёва сингари механик-ҳайдовчилар 105—120 тоннадан пахта тердилар. Асрор Остонов, Абдирасул Стамов, Абдирашид Раззоқов сингари комсомол механик-ҳайдовчилар ҳам намунали ишладилар.

Колхозда турар-жойлар, ишлаб чиқаришга доир бинолар қуришга ҳам алоҳида эътибор берилган. Кейинги йилларда 100 хўжалик учун янги уй-жой қурилди. Бу йил колхозчиларга 17 та уй қуриб берилди. Бундан ташқари ўғит омбори, техника учун катта бостирма, сигирхона ва бошқа бинолар қад кўтарди.

Хўжаликда колхозчиларнинг иш ҳақлари йилдан йилга кўтарилиб бораяпти. Бултур бир иш кунига 4 сўм 20 тийиндан ҳақ берилган бўлса, бу йил 5 сўм 50 тийиндан бериш мўлжалланмоқда.

Коммунистларнинг яқинда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида колхозда эришилган бу ғалабалар мамнуният билан қайд қилинди. Шу билан бирга коммунистлар партия ташкилоти ва колхоз правлениеси ишидаги бир қатор камчиликларни ҳам рўйрост кўрсатиб, танқид қилдилар. Музокарада сўзлаган коммунистлардан Назирқул Набиев, Мирзамурод Дўстов, Мурод Қурбонов сингари ўртоқлар партия комитети партияга қабул қилиш ишига етарли эътибор бермаганлигини айниқса, хотин-қизлардан партия сафига қабул қилиш жуда суст эканлигини, колхоз правлениеси, партия ташкилоти хотин-қизларга қулай меҳнат шароити яратиб бериш учун болалар боқчаси ва яслиси ташкил этиш тадбирларини кўрмаётганлигини айтдилар.

Колхозда чорва қишловига тайёргарлик ҳам қониқарли эмас. Айниқса, ем-хашак жамғариш ёмон аҳволда. Силос учун экилган маккажўхорининг гектаридан олинган ҳосил 200 центнердан ошмади. Ҳисобот-сайлов йиғилишида бу масалаларга алоҳида эътибор берилди.

Коммунистлар С. Нарзиевни яна партия комитетининг секретари қилиб сайладилар.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

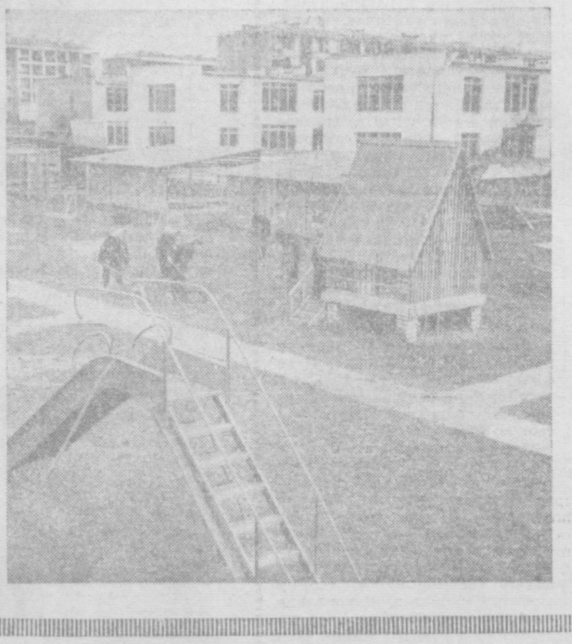

Подмосковье қурувчилари зилзиладан зарарланган тошкентликларга биринчилар қатори ёрдам қўлларини чўзишган эди. Улар қисқа муддатда бешта беш қаватли кўркам бинони фойдаланишга топширдилар. Уларга 370 тошкентлик оила кўчиб кирди. Чилонзорлик фарзандларимиз учун Подмосковье бинокорлари 280 ўринли гўзал болалар боғчаси бунёд этишди. Уларнинг қўли билан пойтахтимизда яна бешта тўққиз қаватли, тўртта тўрт қаватли турар-жой ва 1280 ўринли мактаб бинолари қад кўтарадиган кунлар ҳам узоқ эмас. Суратларда: (юқорида) Чилонзордаги болалар боғчаси бассейнини кўриб турибсиз. Пастдаги суратда эса боғча ҳовлисига ниҳол ўтқазиш пайти.

Р. Шамсутдинов фотоси.
(ЎзТАГ).

КОЛЛЕКТОР ҚУРИЛИШИДА (РЕПОРТАЖ)

САККИЗ метр чамаси ер остига тушганимизда кенглиги олти метрлик коллектор қувури намоён бўлди. Темир-бетондан ишланган мустаҳкам қувурнинг узунлиги 230 метрдан ошарди. Ҳар жой-ҳар жойда осиб қўйилган электр чироқлари йўлимизни кундузгидек ёритиб турибди. Қувурнинг остки қисмига қўш рельс ётқизилган. Бу излардан кавланган тупроқни ташқарига ташувчи вагонеткалар юради. Ичкарилаб юрган сари миз электр линияси ҳам, вентиляцион труба ҳам, вагонетка излари ҳам узайиб борарди.

Коллекторни бунёд этаётганлар ёнига яқинлашамиз. Машинист Василий Монохин ярим механизациялашган проходка тўсиғининг кранларини бурамоқда. Кранлар очилиши билан 250 атмосфера босимда мой найдан қудратли домкратларга ўтди. Босим таъсирида домкратлар илгари монтаж қилинган темир-бетон блокларга «оёқ тиради». 30 тонналик улкан проходка тўсиғи салобат билан илгари силжиди.

Проходкачилардан Альберт Илёсов ва Ринат Галимовлар ўзларининг «қуроллари» — отбойка болгасини ер қўйнига қададилар. Палахса-палахса бўлиб тушаётган тупроқ вагонеткага жойланади ва аста коллекторнинг бошланиш қисми томон йўлга тушди.

Трест бошқарувчиси Мўмин ака Абдуқодиров янги қурилаётган бу Салор коллектори ҳақида шундай деди:

— Шота Руставели кўчаси остида илгари мавжуд бўлган коллекторга параллел равишда янгисини қуряпмиз,— деди у.— Агар биз бу коллекторни илгари қўлланиб келинаётган очиқ казлаш усули билан бунёд этсак, бир неча саноат корхоналарининг нормал ишлашига ҳалақит берардик. Транспорт қатнови ҳам ишдан чиқарди. Шу сабабли уни метро усулида қуряпмиз.

Трестимизнинг бу йилги планида коллектор қурилишини бошлаш эмас, фақатгина янги техникани ўзлаштириш кўзда тутилган эди. Аммо керакли механизмларни олганимиздан кейин шу йилнинг май ойида иш бошлаб юбордик. Ҳозиргача, биринчи, иккинчи ва учинчи туннелларни қўлдан чиқардик. Метро усулида коллектор қуриш билан ҳозирча 7-бошқармадаги иккита участка коллективи шуғулланмоқда.

2-«Таштрансспецстрой» азаматларининг ғайрат ва шижоати, ташаббус ва интилишларига таҳсин айтгинг келади.

С. САИДҲОСИЛОВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР

ХИРА ЧИРОҚЛАР

Калинин районидаги «Тошкент» совхозининг Андреев участкасида 300 дан ортиқ хўжалик истиқомат қилади. Совхознинг бу бўлими марказдан уч километрча узоққа жойлашган. Яқинда шу қишлоқда яшовчи танишимникига меҳмонга отландим. Кечки пайт бўлгани учун, дўстимнинг уйини топгунча халқумим оғзимга келди. Нега дерсиз. Ахир, бутун бошлиқ қишлоқ зимзиё қоронғи эди-да. Тошкент биқинидаги совхозда наҳотки чироқ бўлмаса деган савол туғилиши мумкин сизда. Тўғри, чироқку бор, лекин столбалардаги лампочкалар худди помидорга ўхшаб қизариб турибди.

Уриниб-суртиниб дўстимнинг уйини топиб ҳам бордим.

— Мана кўраяпсанми, ярим йилдан буён аҳвол шу. Совхоз раҳбарлари токни ана кўпайтирамиз — мана кўпайтирамиз деб ваъда бериб келишяпти. Аммо натижаси кўринмаяпти.

— Доим аҳвол шундайми? ёки...

— Э, нимасини айтасан, дўстим, фақат кеч соат ўн иккидан кейингина бироз ёришган бўлади. Унгача радио ҳам кар, телевизор ҳам кўр. Энди маслаҳат билан радио ва телевидение комитетига «заявка» бермоқчимиз, — деди дўстим ҳазиломуз кулиб, — Андреев қишлоғида яшовчиларга аталган эшиттиришларни соат ўн иккидан сўнг беришларини талаб қилмоқчимиз.

Биз кула-кула қоронғида туртиниб ичкарига кириб кетдик. Кейин билсам Шамсиобод посёлкасида ҳам аҳвол шундай экан. Посёлканинг марказий кўчаларида ҳам, ичкари кўчаларида ҳам бирорта лампочка осилмаган. Шу симёғочларда кечқурунлари лампочкалар порлаб турса қишлоқ ҳуснига яна бир ҳусн қўшилмасмиди. Совхоз раҳбарлари мана шу ҳақда ҳам бир ўйлаб кўришса бўларди.

К. НОРМАТОВ.

ҲАР ТЎКИСДА...

Октябрь районидаги «Бирлик» массиви айниқса кейинги йиллар ичида обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Лекин ҳар тўкисда бир айб дегандек бу ерда «Союзпечать» киоскаси йўқлиги, кишиларнинг ғашига тегяпти.

Ҳозирги кунда ўйлаймизки, бирорта ҳам газета ёки журнал ўқимайдиган оила йўқ. Ҳар бир киши эрта билан янги газетани олиб ўқишга, янгиликлардан хабардор бўлиб туришга одатланиб қолган. Шу сабабли бизнинг массивимизда ҳам газета, журналлар билан савдо қиладиган киоска очиб берилса, яхши бўлур эди.

Х. СОДИҚОВ.

ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИ УЧУН

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати мамлакатимиз экономикасини ривожлантириб бориш учун бутун куч ва ғайратини сарфлаётган экан, бунинг заминида халқимизнинг фаровон ҳаётини янада яхшилаш тадбирлари ётибди. Коммунистик партия Марказий Комитетининг катта сиёсий ва социал иқтисодий аҳамиятга эга бўлган сентябрь Пленумининг қарори партиянинг меҳнаткашлар фаровонлигини янада ошириш устида тинмай қилаётган ғамхўрлигининг янги ёрқин далилидир. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги арафасида қабул қилинган бу қарор бутун жаҳон жамоатчилиги олдида социализмнинг битмас-туганмас кучлари ва буюк афзалликларини, унинг инсонпарварлигини яна бир карра намойиш қилди.

Улуғ Октябрь ўлкамиз меҳнаткашлари ҳаётида ҳам буюк ўзгариш ясади. Ўзбекистон қиёфаси шу эллик йил ичида таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Республикада саноатнинг юздан ортиқ тармоғи бўлган қудратли индустрия барпо қилинди. Совет ҳокимияти йилларида республиканинг саноат ишлаб чиқариши ҳажми 32 баравар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажми эса 4,5 баравар ортди. Пахтанинг ялпи ҳосили эса 7,8 баравар кўпайди, яъни 1913 йилдаги 521,7 минг тоннадан 1966 йилда 4 миллион тоннага етди. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг реал даромадларининг анча миқдорда ўсиб боришига имкон берди.

Миллий даромаднинг ҳажми, унинг ўсиш суръатлари, тақсимланиш ҳамда ундан фойдаланиш характерида социализмнинг капитализмдан буюк афзаллиги ёрқин намоён бўлади.

Буни шундан ҳам кўриш мумкинки, СССР нинг даромади жон бошига ҳисобланилганда ўтган йили 1913 йилдагига нисбатан қарийб 24 баравар ўсди. Социалистик мамлакатларда миллий даромаднинг ўсиш суръатлари йирик капиталистик мамлакатлардаги суръатлардан анча ортди. Масалан 1950—1966 йилларда СССР миллий даромади 3,9 мартадан кўпроқ, Болгарияда қарийб 4,3 марта, Венгрия ва Чехословакияда 2,5 марта, ГДР да 3,3 марта, Польшада қарийб 3 баравар, Руминияда 4,5 баравар ошди. Ҳолбуки, худди шу йиллар мобайнида миллий даромаднинг ўсиш суръатлари АҚШ да салкам 1,8 марта, Англияда 1,5 марта, Францияда 2 мартадан кўпроқ, ГФР да 2,7 марта кўрсаткични ташкил қилди.

КПСС XXIII съездининг янги беш йиллик план директиваларида мамлакат миллий даромадини 38-41 процент кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Республикамиз бўйича эса миллий даромад ҳажми 55-57 процент яъни СССРдаги ўртача ҳажмдан анча кўпроқ миқдорда кўпаяди.

Мамлакатимизда халқ хўжалигида банд бўлган ишчи ва хизматчиларнинг ўртача иш ҳақи ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан тўловлар ва имтиёзлар ҳисобида (социал страхование бўйича тўловлар, пенсиялар, турли хил нафақалар, стипендиялар, бепул медицина хизмати, болалар боғчалари, яслилар, санаторийлар, дам олиш уйлари учун сарфлар) 1966 йилда 134 сўмни, саноат ишчилари бўйича эса 144 сўмни ташкил этди. Ўтган йили ўртача ойлик иш ҳақи битта оилага нисбатан қўшиб ҳисоблаганда, тўловлар ва имтиёзлар билан биргаликда 214 сўмни ташкил қилди. Республика аҳолисининг ижтимоий истеъмол фондларидан олган тўловлар ва имтиёзларнинг умумий миқдори ўтган йили 1400 миллион сўмни ташкил этди. 1970 йилга бориб эса бундай тўловлар миқдорининг абсолют ўсиши 500 миллион сўмдан ҳам кўп бўлиб, 1900 миллион сўмни ташкил этади. Бундан ташқари давлат ишчи ва хизматчиларининг иш ҳақига қўшимча равишда ҳар бир оила ҳисобига уй-жой, мактаб, маданий, маиший ва медицина муассасалари қурилиши учун ўрта ҳисобда йилига 150 сўм маблағ сарфлайди.

Халқ турмуш фаровонлиги даражасининг ошишини кўрсатувчи муҳим кўрсаткичлардан яна бири аҳоли реал даромадларининг ўсишидир. Социализм шароитида бунинг учун ҳамма имкониятлар бор. Масалан ўтган йили бу кўрсаткич ишчиларнинг реал даромадлари 1913 йилга нисбатан 6,6 баравар, деҳқонларнинг реал даромадлари эса 8,5 баравар ошганлиги бунинг далили бўла олади. Республикамиз меҳнаткашларининг ҳам реал даромадлари яхши суръатлар билан ошиб боряпти. Буни шундан ҳам кўриш мумкинки, шу йил 1 январига келиб республикамиз аҳолисининг омонат кассалардаги омонат пуллари 413 миллион сўмни ташкил қилган.

Мамлакатимизда уй-жой қурилиши миқёси ва суръати ҳам тобора ўсиб бормоқда. Биз бу жиҳатдан жаҳонда биринчи ўринда турибмиз. Бизда ҳар йили 10-11 миллион киши янги уйларга кўчиб киради. Кейинги ўн йил ичида эса мамлакат аҳолисининг қарийб ярми ҳовли тўйлари ўтказди ёки ўз яшаш шароитини яхшилаб олди. Республикамиз шаҳар ва қишлоқларида ҳам худди шундай манзарани кўриш мумкин. Ўзбекистонда кейинги саккиз йил мобайнида 14 миллион квадрат метр, жумладан давлат капитал маблағлари ҳисобига 9 миллион квадрат метр уй-жой майдони қурилди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 26 мингдан ортиқ умумий таълим мактаби, 40 га яқин олий ўқув юрти, 129 ўрта махсус билим юрти мавжуд. 128 илмий-тадқиқот муассасаси ва 39 олий ўқув юртида 18 мингга яқин илмий ходим ишлаб турибди. Ўтган йили оммавий кутубхоналар сони 5115 тага етиб, улардаги китоб фонди 23 миллион нусхадан ошиб кетди. Шу йили китоблар тиражи эса 25,9 миллион нусхани, газеталарнинг бир кунлик тиражи 2,5 миллион нусхани ташкил қилди. Ҳозирги вақтда республика халқ хўжалигининг турли тармоқларида 117 мингдан кўпроқ мутахассис ишламоқда.

XXIII съезд Директиваларида халқ фаровонлигини янада кўпроқ оширишнинг кенг программаси белгилаб берилган. Мана бу соҳадаги истиқболимизнинг айрим рақамларини келтирамиз. Директиваларда кўрсатилишича, ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи беш йил ичида ўрта ҳисобда камида 20 процент, колхозчиларнинг жамоат хўжалигидан оладиган пул ва натура даромадлари 35-40 процент, аҳолига ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан бериладиган пул тўловлари ва имтиёзлар камида 40 процент кўпаяди. Пенсия таъминотини янада яхшилаш, савдони кенгайтириш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг барча тармоқларини кенг ривожлантириш, уй-жой қурилиши ҳажмини янада кўпайтириш кўзда тутилади. Янги беш йилликда умумий ўрта маълумотга ўтиш асосан тугалланади. Халқ истеъмол товарларини ишлаб чиқариш суръатлари янада оширилади.

Партиямизнинг халқ хўжалигига раҳбарликни янада яхшилаш, ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиб бориш борасидаги тадбирлари, экономикамизнинг ривожлантириш ва меҳнат унумдорлигини ўсиши ҳамда халқимизнинг моддий фаровонлигини ҳар тарафлама юксалтириш учун хизмат қилади. Ватанимизнинг 50 йиллик юбилейи арафасида аҳолининг минимал иш ҳақи миқдорини 60-70 сўмгача ошириш, отпуска кунларини узайтириш, ишчи ва колхозчиларга беш йил илгари пенсия олиш ҳуқуқларини бериш юзасидан қабул қилган партия Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарори халқ фаровонлигини ошириш йўлидаги тинмай қилиниб келинаётган ғамхўрликнинг ёрқин тимсоли бўла олади. Халқ фаровонлиги йўлидаги бу тадбир халқимизнинг моддий турмуш фаровонлигини яхшилашга хизмат қилади.

М. ТОЖИБОЕВ,
доцент.

Ленинградлик қурувчилар ҳиммати пойтахтимиз аҳолисини беҳад қувонтирмоқда. Улар кўплаб мустаҳкам турар-жой бинолари барпо этишаётир. Суратда: «Лентинстрой» 18-трестининг бош инженери О. Зибров, 2-қурилиш участкаси бошлиғи В. Заплаткин ва прораб А. Суслов ўртоқлар.

Р. Шамсутдинов фотоси.

ИЗЛАНИШ

Зил-замбил шестерня айланасини ҳар ғал кўтарма кран барабанига мослаб ўйганда Макс Сандович хуноб бўлар эди. Негаки, ҳар қайсиси 55 — 60 килограмм келадиган бундай шестерняларнинг 80 проценти металлни қайта ишлашда чиқиндига чиқиб кетарди. Қанчадан-қанча металл увол бўларди. Бу бир неча кунгача токарнинг бошини қотирди. Унинг фикри-ёди қандай бўлмасин шестерняни енгиллаштириш ёки металлни исроф қилмасликнинг бирон йўлини топишда бўлиб қолди. Изланиш билан тунлар ўтиб борар, аммо жумбоқ ечилмасди.

Ўз фикрини темирчи Борис Вайсбургга айтиб кўрди. Кўпинча Макс Сандович шу киши билан маслаҳатлашар, унинг мулоҳазаларини ҳисобга олар эди. Аммо, бу ғал Вайсбург ҳам елкасини қисиб қўйди.

— Бу сенга ролик қўйиш эмас, — деди у дўстона, бундан олдинги ихтирочилик таклифини эслатиб, — бунинг устига шестерня ўз маҳсулотимиз эмас, биласан, Уралдан келтирилади. Ҳали «Уралмашзавод»га ҳам эътироз қиляпман, дегин!

—Бўлмаса-чи, — деди Макс Сандович жиддий, — эътироз эмас, норозилигим бу! Ахир, ҳазилакам эмас-ку. Яна уни ўйиш учун кетадиган қанчадан-қанча меҳнатни айтмайсизми? Қанча давлат маблағи...

— Бўлди, бўлди, — деди Вайсбург, — фикринг маъқул, қизишма. Бирон нима ўйлаб қўйдингми?

— Ҳа, шестерня айланаси ичини юпқароқ қилиб ишлаб чиқарса бўлмайдими? Бу фикр эрталаб ишга келаётганимда туғилди. Нима дейсиз?

— Ишлаб чиқарса бўлади, лекин бу Уралга тааллуқли гап-да.

— Хат ёзаман!

Бу ниятдан Вайсбург ҳам қувониб кетди: Макс Сандовичнинг хаёлидан янги ихтиро кетмай қолди. Сўнг: «бордию, улар, бу анча мураккаб иш, буни биз ҳам ўйлаб кўрганмиз, ҳеч иложи йўқ, деб жавоб қилишса-чи» деб мулоҳаза қилди. У уч-тўрт ишчи ва кўтарма кран бошқарувчилари билан маслаҳатлашди. Маълум бўлишича, шестерняниг ўртасини юпқароқ ишлаш унинг мустаҳкамлигига завол бўлмас экан. Ихтирочи кўпгина аниқ ҳисоб-китоблардан сўнг унинг доирасини 100 миллиметр эмас, 75 миллиметр қилиб ўйиш кўп жиҳатдан фойдали эканлигини исботлади. Мактуб юборилди. Кўп ўтмай Макс Валиев қисқагина хат олди:

«Ажойиб таклиф. Ҳисобларингиз ишонарли. Яқин кунларда уни амалга оширишга ҳаракат қиламиз».

Янги таклиф бўйича Уралда тайёрланган дастлабки шестернялар келтирилганда Макс Сандовичнинг боши осмонга етгудек эди.

— Мана бу бошқа гап! — дерди у қувончидан.

Моҳир токарь Макс Валиевнинг ихтирочилик изланишларидан кичик бир лавҳа келтирдик, холос. «Подъемник» заводининг ихтирочи ва рационализаторлар бюроси инженери М. Шепилова уни энг пешқадам ва фикри ўткир ихтирочи деб, таништди. Йилига 380—400 сўмлик фойда келтирадиган, таклифлар киритар экан. Бунга шубҳа йўқ. Ғоят ҳаракатчан ва изланувчан токарь ўз ишлари ҳақида камтарона ҳикоя қилиб берди. 1955 йилдан бери механика цехида ишламоқда. Устози Петр Белов измини олган ишчи ҳозир 4-разрядли моҳир токарь. Изланиш ва ўқув уни коллектив таҳсинига сазовор қилди. Шу кунларда у янгилик яратиш, ишлаб чиқариш жараёнини янада енгиллаштириш фикрида. Ҳамкасблари В. Желтов, Я. Пеперис, В. Савельев, Б. Вайсбурглар билан бир сафда доимо изланишда ижод ишқида.

Ҳ. ИКРОМОВ.

КОЛХОЗ ТУЗУМИ ҒАЛАБАСИ

ПРОПАГАНДИСТ ВА АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатларнинг халқлари, жаҳон коммунистик ва ишчи партиялар, бутун илғор инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллигини тантанали нишонлади.

Ярим аср мобайнида мамлакатимизда Коммунистик партия раҳбарлигида буюк ғалабалар қўлга киритилди. Социализм узил-кесил ғалаба қозонди. Социализмнинг тўла ғалаба қозонишида энг мураккаб ва қийин вазифа — қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. «Қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида, — пролетариат ҳокимиятни қўлга олгандан кейинги энг мураккаб ва қийин вазифадир».

В. И. Ленин ўзининг машҳур «Кооперация тўғрисида» мақоласида миллион-миллион майда деҳқон хўжаликларини кооперативларга ихтиёрий равишда аста-секин бирлаштириш йўли билан уларни йирик социалистик ишлаб чиқариш изига кўчириш йўллари ва шаклларини илмий суратда чуқур асослаб берди.

Совет халқи социализм қуришнинг ленинча программасини амалга ошира бориб, 1927 йилнинг охиридаёқ, мамлакатни индустрлаштириш соҳасида анча муваффақиятларга эришди. Қишлоқ хўжалигига келганда шуни айтиш керакки, ҳали у тез ўсиб бораётган социалистик саноатнинг талаб ва эҳтиёжларидан орқада қолмоқда эди. Шу сабабли қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш иши мамлакатимизда коммунистик партия социализм қуриш программасининг муҳим таркибий қисми бўлиб қолди.

Социалистик саноат кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш асосида ривожланиб бораётган бир шароитда қишлоқ хўжалигининг бундай орқада қолаётганлигига асосий сабаб, унинг жуда майда хўжаликларга бўлинганлиги, тарқоқ ҳолдаги хўжалик эканлиги эди.

Бу зиддиятнинг янада кучайиши халқ хўжалигини батамом вайрон қилиши мумкин эди. Социалистик қурилишни озми-кўпми узоқ давр давомида бир-бирига зид икки негизга, яъни энг йирик социалистик саноат негизига ва энг қолоқ, тарқоқ, майда товар деҳқон хўжаликларига асослаб қуриш мумкин эмас эдики, буни Коммунистик партия жуда яхши биларди.

Шунинг учун ҳам ВКП(б)нинг 1927 йил декабрида бўлиб ўтган XV съезди қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришни ҳар томонлама авж олдириш зарурлигини кўрсатиб ўтди ва шу муносабат билан амалий тадбирлар ишлаб чиқди.

Оммавий колхоз ҳаракати айниқса 1929—1930 йилларда кучайиб кетди. Ўзбекистон территориясида 1928 йилда 10,1 минг деҳқон хўжаликларини бирлаштирган 675 колхоз бўлган бўлса, 1929 йилда колхозларнинг сони 1516 га, 1930 йилда эса 5471 га етди. Республиканинг пахтачилик районларида колхоз қурилиши айниқса оммавий тус олди. 1933 йилда республикадаги ҳамма колхозларнинг 82,5 проценти пахта етиштирар эди.

Ёппасига коллективлаштиришга ўтиш ишлари кулокларга қарши шиддатли синфий кураш шароитида олиб борилди.

Колхоз ва совхозлар анча ўсганлиги муносабати билан 1929 йилнинг охирида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати партия XV съездининг директиваларига амал қилиб ва деҳқонларнинг бевосита ёрдамига таяниб, кулокларни чеклаш сиёсатидан ёппасига коллективлаштириш асосида кулокларни синф сифатида тугатиш сиёсатига ўтди.

Ўша даврда коллективлаштириш сиёсатини амалга ошириш вақтида қишлоқларда партия йўлини ўтказишда хато ва бузишларга ҳам йўл қўйилди. Коллективлаштириш процентини мумкин қадар кўпайтиришга берилиб кетилди, деҳқонлар орасида қунт билан тушунтириш ишлари олиб бориш ўрнига кўп ҳолларда маъмуриятчиликка, колхозчилик ҳаракатини декретбозлик йўлига солиб юборишга ҳаракат қилинди.

ВКП(б) Марказий Комитетининг «Колхозчилик ҳаракатида партия йўлини бузишларга қарши кураш тўғрисида» 1930 йил 14 мартда чиқарган қарори колхоз қурилишидаги хатоларни тузатиш йўлида катта аҳамиятга эга бўлди.

ВКП(б) Марказий Комитети ноябрь Пленумининг (1929 йил) қарорлари асосида 1930 йилда СССРнинг марказий саноат районларидаги илғор ишчилардан колхозларга юборилган йигирмабешмингчилар янги колхозлар тузиш ва мавжуд колхозларни мустаҳкамлаш ишида катта роль ўйнади. Йигирмабешмингчилардан Ўзбекистон колхозларига 711 киши келди. Жумладан, Ивановадан 200, Москвадан 124 ва Ленинграддан 84 киши келди. Ўзбекистон шаҳарларидан республика колхоз ва совхозларига 253 киши юборилди.

В. И. Ленин «Деҳқончиликни ҳам қайта қуришга қодир бўлган йирик машиналашган саноатгина социализмнинг бирдан-бир моддий асоси бўлиши мумкин» деб таълим берган эди. Машина — трактор станцияларини барпо қилиш Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг қишлоқни социалистик асосда қайта қуриш соҳасида кўрган энг катта тадбиридан бири бўлди. Ўзбекистонда 1929 йилдан бошлаб МТСлар социалистик давлатнинг колхозларга раҳбарлик қилишдаги энг муҳим таянчи эди ҳамда улар ишчи ва деҳқонлар иттифоқининг моддий базаси бўлиб хизмат қилди. МТСлар колхозларни янада юксалтиришда, уларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнади. Минглаб колхозчилар МТСлар туфайли янги замонавий техникани ўзлаштириб олдилар. Колхозлар малакали тракторчиларга, комбайнчиларга, шофер ва механикларга эга бўлдилар.

Колхоз тузумини мустаҳкамлаш учун курашда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлашга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга оширди. 1933 йилнинг январь ойида ВКП(б) Марказий Комитети ва Марказий Контроль Комиссиясининг бирлашган Пленуми МТСлар ва совхозлар ҳузурида сиёсий бўлимлар ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Шу қарорга мувофиқ, ВКП(б) Марказий Комитети қишлоқда сиёсий-тарбиявий ишларни яхшилаш ҳамда колхоз ва совхозларни ташкилий хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш мақсадида энг тажрибали коммунистлардан 500 дан ортиқ кишини Ўзбекистондаги сиёсий бўлимларда ишлашга юборди.

Ўзбекистон коммунистлари қишлоқ хўжалигини ва айниқса унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдилар, республикамиз СССРнинг асосий пахта базасига айланди.

Иккинчи беш йилликнинг охирига келиб, 1937 йилда республикада пахтанинг ялпи ҳосили 1524,5 минг тоннага етди, 1940 йилда 1913 йилдагига нисбатан уч баравар кўп пахта олинди. Бу муваффақиятлар туфайли мамлакат чет эллардан пахта сотиб олмайдиган бўлди. Тез ривожланиб бораётган тўқимачилик саноати пахта билан таъминланди.

Урушдан кейинги йилларда республика қишлоқ хўжалиги тез суръатлар билан ривожланди. Майда колхозларнинг йириклаштирилганлиги колхоз қурилишини ривожлантиришда олға томон қўйилган катта қадам бўлди. 1950 йилда республика колхозлари йириклаштирилганлиги натижасида уларнинг сони 1949 йилдагига нисбатан икки марта камайди ва 1950 йилнинг охирига келиб 3202 та бўлди.

Қишлоқ хўжалигида ҳам янгиликнинг эскиликка, прогрессив усулларнинг консерватизмга қарши кураши, илғор агротехникани кенг жорий қилиш туфайли ва барча пахтакор республикаларнинг қардошларча ёрдами орқасида Ўзбекистон пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. Республикада чигитни тор қаторлаб, квадрат-уялаб экиш, машина теримини қўллаш сингари прогрессив усулларни кенг жорий қилиш пахтачиликда катта бурилиш ясади.

Бироқ, социалистик ишлаб чиқаришнинг иқтисодий қонунларини, моддий манфаатдорлик принципларини ижтимоий ва шахсий принципларни амалга оширишда йўл қўйилган хатолар, раҳбарликдаги субъективизм қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатди. КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалигига раҳбарлик ишида хато ва камчиликларни бартараф қилиш учун жадал тадбирлар кўрди. Марказий Комитетнинг 1964 йил ноябрь ва 1965 йил март пленумларида ишлаб чиқилган ҳамда партиянинг XXIII съезди маъқуллаган чоралар колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини жадал суратларда ривожлантиришга қаратилган эди. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида, яъни фан ва техника ютуқларидан, планлаштиришнинг янги системасидан, малакали кадрлардан, иқтисодий ва маънавий рағбатлантиришдан тўғри фойдаланиш, партия раҳбарлигини територнал — ишлаб чиқариш белгисига қараб қайта ташкил этилиши қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш учун зарур шароит яратиб берди. Колхоз тузумининг буюк имкониятлари ва афзалликлари янада тўлароқ намоён бўлди. Бу, Коммунистик партиянинг қишлоқ хўжалигига раҳбарликни тобора такомиллаштириб бораётганлигини, коллективлашнинг ленинча планини янги шароитларга мослаб янада ривожлантираётганлигини кўрсатувчи фактордир.

1966 йили Ўзбекистон она-Ватанга 4 миллион 82 минг тонна, яъни планда кўрсатилганидан 382 минг тонна кўп «оқ олтин» армуғон этди. Пахтачилик тарихида мисли кўрилмаган ғалабага эришилди. Етиштирилган пахтанинг 1.329 минг тоннаси, яъни учдан бир қисми машинада териб олинди. 1958 йили машиналар билан ҳаммаси бўлиб 62,8 минг тонна пахта — ялпи ҳосилнинг атиги икки проценти терилган эди. Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги топшириқлар ҳам ортиги билан бажарилди.

Партия XXIII съезди қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам янги марраларни белгилаб берди. Юбилей йилида Ўзбекистон пахтакорлари Ватанга 4 миллион тонна пахта беришга, 936,5 минг тонна дон, 16,9 минг тонна пилла, 5266 минг тонна каноп пояси, 8 минг тонна тамаки хомашёси, 666 минг тонна сабзавот, 210 минг тонна картошка, 377 минг тонна полиз экинлари, 137 минг тонна мева, 205 минг тонна узум ва чорвачилик маҳсулотларини кўпроқ етиштириш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар.

Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашлари ўз мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар. Улар Совет ҳокимиятининг эллик йиллигини пахта тайёрлаш планини бажариш билан нишонладилар. Деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида ҳам қувончли ғалабаларга эришилди. Қишлоқ хўжалиги ходимлари юбилей йилини яхши кўрсаткичлар билан якунлаш ва келгуси йил ҳосилига пухта замин тайёрлаш учун курашмоқдалар.

Мамлакатимизда, шу жумладан республикамизда колхоз тузумининг ғалабаси коммунистик партиянинг қишлоқ хўжалигини тараққий эттириш ва қишлоқ меҳнаткашлари ҳақида қилаётган буюк ғамхўрлиги ва ленинча доно сиёсатининг ёрқин натижасидир.

Ж. АҲРОРОВ,
В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети КПСС тарихи кафедрасининг доценти, тарих фанлари кандидати.

БИР КОЛХОЗ ИЛҒОРЛАРИ

Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг чорвадорлари мамлакатимизнинг улуғ байрамини қувончли зафарлар билан кутиб олдилар. Чиннихол Қўлдошева хўжаликнинг пешқадам чорвадорларидан бири. У юбилей кунигача қирқ минг литрдан ортиқ сут соғиб олди. Йил охиригача яна 8 минг литр сут соғишга сўз берди. Чапдаги суратда: ўртоқ Ч. Қўлдошева. Колхознинг илғор паррандачиси Нажия Арслонова эса юбилейни 30 мингта тухум етиштириш билан кутиб олди. Ўнгдаги суратда: ўртоқ Н. Арслонова.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР

ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ—ЖАҲОН МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ БАЙРАМИ

Костарика жамоатчилиги Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини нишонлади. Марказий газеталар КПСС Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежневнинг Кремлдаги тантанали мажлисда қилган доклади текстини эълон қилдилар. Костарика халқ авангарди партиясининг органи — ҳафталик «Либертад» (озодлик) газетаси махсус сонининг икки баравар кўпайтириб чиқарилган тиражи қўлма-қўл бўлиб кетди. Газетанинг бутун ана шу сони Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига бағишланган эди. Газетада босилган материалларни бошқа газеталар ва радио кенг шарҳламоқда.

* * *

Улуғ октябрнинг 50 йиллиги муносабати билан Бағдоддаги миллий санъат музейида «Улуғ Октябрь революциясининг 50 йили» деган фотовиставка очилди. Ироқ пойтахти театрларида совет фильмлари фестивали ўтказилди.

Байрам кунлари совет маданият маркази айниқса гавжум бўлмоқда. Бу ерда революцион фильмлар ҳафтаси ўтказилди ва совет китоблари виставкаси очилди.

* * *

Колумбия матбуоти Совет Иттифоқида ва бошқа мамлакатларда Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллиги қандай байрам қилинганлигини муфассал шарҳлаб бермоқда. Колумбия коммунистик партиясининг марказий органи — «Вос пролетариа» газетаси юбилейга бағишлаб жуда кўп материаллар босиб чиқармоқда.

Октябрь революциясининг асосий якунларидан бири шундан иборатки, деб ёзади буржуа «Эспектадор» газетаси ўзининг редакцион мақоласида. Бу революция «социалистик жамият қуриш ғояларининг ҳаётий эканлигини намойиш қилиб кўрсатди».

* * *

Венесуэлада чиқадиган «Республика» газетаси Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллигига бағишланган редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: Миллион-миллион кишилар бутун инсониятнинг чинакам тараққиётига кўмаклашувчи янги ижтимоий система шароитида яшаш имкониятини олганликлари учун биз Совет Иттифоқидан миннатдор бўлишимиз лозим. Газета Совет Иттифоқини «Улкан лабораторияга» ўхшатиб, «бу лабораториядаги ишлар барча кишиларнинг манфаатларига хизмат қилади» деб таъкидлайди.

Совет Иттифоқининг бутун дунёда ўтказаётган жуда катта таъсири шунга олиб келдики, деб таъкидлайди «Республика» газетаси, бунинг натижасида капиталистик мамлакатлар ўзларининг бир қатор ижтимоий ва иқтисодий доктриналарини қайтадан кўриб чиқишга мажбур бўлдилар.

* * *

Африкалик Зимбабье халқи иттифоқи раисининг ўринбосари Чикерема ТАСС мухбири билан суҳбатда айтдики, Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллиги ўз ишининг ҳаққонийлигига ишонган халқ тоғни талқон қилишга қодир эканлигини бизга эслатиб турибди. Улуғ социалистик давлат атиги 50 йил мобайнида ақл бовар қилмайдиган муваффақиятларга эришди, бу йилларнинг ҳам анчагинаси фашистлар агрессиясига қарши кураш билан ўтган эди.

Улуғ Октябрь Социалистик революцияси, деб таъкидлади Чикерема, Африка, Латин Америкаси ва Осиёдаги барча мазлум халқлар учун илҳом манбаи бўлиб қолаверади.

АДОЛАТЛИ ИШ ТАНТАНА ҚИЛАЖАК

Вьетнам халқининг кураши билан бирдамликка бағишланган митинг

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишда қатнашган Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти марказий комитети президиумининг аъзоси Данг Чан Тхи бошчилигидаги Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти делегацияси 11 ноябрда Моссоветда бўлди.

Моссовет ходимлари қаҳрамон Вьетнам халқи вакилларини самимий қутладилар.

Моссоветнинг оқ залида Вьетнам халқининг Америка империалистларига қарши кураши билан бирдамликка бағишланган митинг бўлиб ўтди.

—Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг мардоновар кураши, — деди митингни очатуриб Моссовет ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промыслов, — Вьетнам халқининг адолатли иши тантана қилажагига чуқур ишонган барча совет кишиларини қойил қолдирмоқда.

Жанубий Вьетнам миллий озодлик фронти делегациясининг бошлиғи Данг Чан Тхи самимий кутиб олганликлари ва ўз мамлакати халқи номига айтилган самимий сўзлар учун митинг қатнашчиларига миннатдорчилик билдирди.

—Бизлар, — деди Данг Чан Тхи, — совет кишилари бизга кўрсатаётган ёрдамини юксак даражада қадрлаймиз. Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар, бутун прогрессив инсоният бераётган мадад бизнинг ғалабага ишончимизни кучайтирмоқда. Москваликлар, барча совет кишиларининг биз олиб бораётган кураш билан бирдамлик билдираётганликлари бизларни янада руҳлантирди.

Нотиқ сўзини давом эттириб шундай деди:

—Ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган халқни ҳеч қандай куч тиз чўктира олмайди, бинобарин, АҚШ ҳарбийлари ўзлари Вьетнамда олиб бораётган авантюранинг бутунлай бемаъни эканлигини қанчалик тез тушуниб етса, Америка халқи ана шу разил урушда шунчалик кам қурбон беради.

АГРЕССОРЛАРНИНГ ЖИНОЯТКОРОНА ҲАРАКАТИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Америка империалистларининг Вьетнамдаги жиноятларини текшириш бўйича ВДР комиссияси эълон қилган ахборотда АҚШ империалистларининг октябрь ойида қилган қабиҳ жиноятлари қаттиқ қораланади. Улар ВДРнинг пойтахти Ханойни, Хайфон шаҳрини, Виньлинь районини ва мамлакатнинг аҳоли зич яшайдиган бошқа вилоятларини тез-тез қаттиқ бомбардимон қилганлар.

Вьетнам информация агентлиги берган ахборотда 24 октябрдан бошлаб 7 кун мобайнида Американинг 300 самолёти Ханой ва унинг атрофларига 22 марта, шу жумладан кечаси 3 марта ҳужум қилган. Бу ҳужумлар натижасида Ханойда 200 дан ортиқ тинч аҳоли ўлган ва ярадор бўлган, 150 дан ортиқ уй вайрон қилинган.

Виньлинь районидаги ва демилитаризация қилинган зонанинг шимолий қисмидаги қишлоқлар ва аҳоли яшайдиган пунктлар айниқса қаттиқ бомбардимон қилинган ва Америка кемаларидан ва демилитаризация қилинган зонанинг жануброғида жойлашган позицияларидан кўплаб тўпга тутилган. Бунинг натижасида ҳеч айби бўлмаган кўп тинч аҳоли ўлдирилган, катта моддий зарар етказилган.

Америка ҳарбийларининг ана шу ҳаракатлари, деб таъкидланади ахборотда, ВДРга қарши урушнинг авж олдирилаётганлигини кўрсатувчи янги жиддий далилдир. Бу жиноятларга жавобан Вьетнамнинг шавкатли армияси, бутун Вьетнам халқи Америка агрессорларига тобора қақшатғич зарба бераётганлиги ахборотда кўрсатиб ўтилади.

СМИТ МАМНУН

ЛОНДОН. (ТАСС). Солсберида Родезия ирқчиларининг бошлиғи Ян Смит билан Родезияга келган Англия миллатлар ҳамдўстлиги ишлари министри Жорж Томсон ўртасида икки кун давом этган музокаралар тугади. Музокаралар кучайтирилган полиция соқчилари ва Родезия охранкасининг агентлари қўриқлаб тургани ҳолда ниҳоятда махфийлик вазиятида ўтди.

Музокаралар тугаганидан сўнг эълон қилинган якунловчи ахборотга қараб, аҳдлашаётган томонлар қандай битимга келганликларини тушуниб бўлмайди. Ахборотда музокаралар «Родезия проблемасининг барча муҳим жиҳатларини қамраб олганлиги ва иккала томон «муҳокама қилинган масалаларни яна бир бор ўйлаб кўриш» ниятида бўлганликлари айтилади, холос.

Шунга қарамай, Смит Томсонни яхши қабул қилиб олганлиги ва Солсберидан хабар беришларича, иккала арбоб ўртасида бўлган учрашув «амалий ҳамжиҳатлик» вазиятида ўтганлигига қараб, Родезия ирқчиларининг бошлиғи музокараларнинг якунларидан мамнун бўлган деб ўйлашга имкон беради. Шуниси қизиқки, музокараларнинг якунловчи қисми Смитнинг шахсий резиденциясида рўпарама-рўпара ўтириб ўтказилган.

ИСПАНИЯДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

ПАРИЖ, 11 ноябрь. (ТАСС). Барселонада тўрт металлист ишчи яширин «ишчилар комиссиялари»га мансубликда айбланиб қамоққа олинди.

Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, Севилья ва Мадриддаги иккита фабрикада ишчилар комиссиялари уюштирган намойиш қатнашчилари қамоққа олинганлигига қарши норозилик билдирган ишчилар ишни тўхтатиб қўйишди. Франциянинг «Мазда» компаниясига қарашли фабрикада ярим соатлик забастовка ўтказилди, забастовка қатнашчилари қамоққа олинган 13 намойишчининг бўшатилиб юборилишини талаб қилмоқдалар.

ЯПОНИЯДА ЗИЛЗИЛА

ТОКИО, (ТАСС). Токио, Иокогама, Тиба ҳамда Хонсю ороли марказий ва шимолий қисмидаги бошқа шаҳарларнинг аҳолисини яқинда тунги кучли ер ости силкинишлари уйғотиб юборди. Японияда қабул қилинган 7 балли шкала бўйича кучи 3 баллга етиб борган бу зилзила бир неча секунд давом этди. Зилзиланинг эпицентри Япония пойтахтига қўшни Тиба префектурасининг 40 километрлик қаърида бўлган.

Одамлар қурбон бўлгани йўқ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„ЭГАСИЗ СТАДИОН“

Газетамизнинг шу йил 130-сонида «Эгасиз стадион» сарлавҳали материал босилиб, унда Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз территориясида бундан 12 йил илгари қурилган ҳамда ҳар хил спорт машғулотлари, мусобақалар ўтказилган стадион эндиликда эгасиз ташлаб қўйилгани танқид қилинган эди.

Калинин район ижроия комитетининг раиси ўртоқ М. Тожиев газета материалига юборган жавобида, танқидни тўғри деб эътироф қилади.

Стадионни ремонт қилиш ҳамда спорт ишларини жонлантириб юбориш масаласи район ижроия комитетида муҳокама қилинди. Стадион ремонти учун 8 минг сўм пул ажратилди. Лойиҳа — смета ҳужжатлари тайёрланиб, ремонт бошлаб юборилди. Район ижроия комитети Охунбобоев номли колхоз правлениесининг илтимосига кўра шу стадионни колхоз ихтиёрига беришни маъқул топди.

„ЎГАЙ ЁТОҚХОНА“

Газетамизнинг шу йил 163-сонида босилган «Ўгай ётоқхона» сарлавҳали материалда «Главташкентстрой»га қарашли 18-ётоқхонада қурувчиларга етарли маданий-маиший шароитлар яратиб берилмагани танқид қилинган эди.

Ушбу мақола юзасидан «Главташкентстрой»нинг кадрлар бошқармаси бошлиғи ўртоқ А. Демьянованинг редакцияга йўллаган жавоб хатида шундай дейилади:

Текширишда мақолада айтилган танқидий фикрлар, кўрсатилган фактлар тўғри топилди. Ётоқхонадаги камчиликларни тугатиш чоралари кўрилди. Ётоқхона ремонт қилинди, медпункт очилди, тартиб бузувчи Л. П. Кашихин ётоқхонадан чиқариб юборилди, сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш мақсадида «Крупнопанельжилстрой» тресты томонидан ётоқхона совети раиси ҳамда ижтимоий тарбия ишлари билан шуғулланувчи штатли раҳбарлар тайинланди.

ВАШИНГТОН. 21 октябрда бу ерда АҚШ ҳукуматининг Вьетнамга қарши олиб бораётган сиёсатига қарши митинг бўлиб ўтди. Бу митингда 100 мингдан ортиқ намойишчилар қатнашдилар. Суратда: намойиш қатнашчилари Пентагонга кираверишда.

Л. Ядрошникова фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

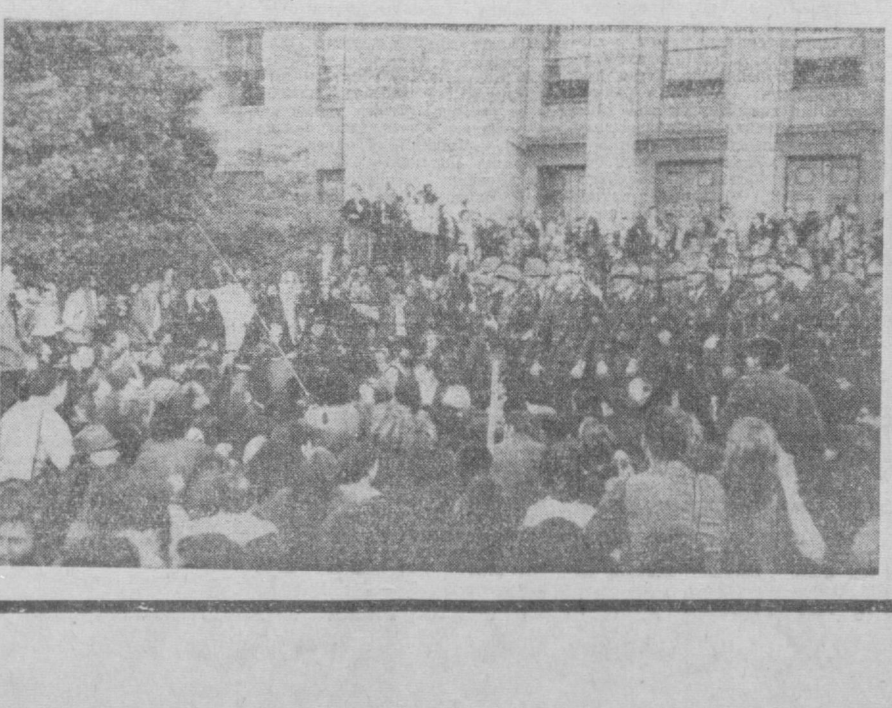

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

ТОШКЕНТ оқшоми нақадар файзли ва тароватлидир. Чароғон шаҳримизда куй-қўшиқлар янграйди. Янги Тошкентни бунёд этаётган қардош бинокорлар шаҳарчаларидан дўстлик қўшиқлари эшитилади. «Украина» шаҳарчасида истиқомат қилаётган бинокор ҳаваскорлар кўпгина янги қўшиқларни ўрганганлар. Суратда: Запорожье областидан келган бинокор Валентина Черевута ўзбек қўшиқларини ижро этмоқда. 2-суратда дурадгор Иван Кухар, сувоқчи Вера Карасова ва слесарь Василий Кириченко янги қўшиқни машқ қилмоқдалар.

Р. ШАМСУДДИНОВ фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ИЖОДИЙ ҲИСОБОТ

Шу йилнинг 11 ноябрида Тошкент областида Ўзбекистон санъат ва адабиёти ҳафталиги бошланди.

Областнинг корхоналари, колхоз ва совхозларида ўтказилаётган адабиёт ва санъат ҳафталиги шонли Октябрь юбилейи шарафига бағишланмоқда. Мухбиримиз область меҳнаткашларининг маданий ҳаётида юз берадиган бу муҳим воқеа ҳақида гапириб беришни республика Маданият министри санъат Бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Х. Раҳмоновдан илтимос қилди.

— Ўзбек санъати ва адабиёти усталарининг юбилей шарафига бағишланган меҳнаткашлар олдида берадиган ижодий ҳисоботлари ўзига хос хусусиятга эга. Бундай ҳисобот Ўзбекистоннинг барча областлари ва Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик республикасида бўлиб ўтди, — деди Х. Раҳмонов, — 11 ноябрда Тошкент областида очилган ҳафталик эса адабиёт ва санъат соҳасида қўлга киритилган ютуқлар тантанасига бағишланган катта кўрикнинг якуни бўлади. Ҳозироқ айтиш мумкинки, ҳафталик ҳар жиҳатдан қизиқарли ва фойдали бўлади. Шаҳар ва қишлоқларнинг кенг аҳолиси Совет ҳокимияти йилларида адабиёт ва санъатимизнинг барча жанрлари гуллаб яшнаётганлиги ҳақида тасаввурга эга бўладилар. Артистларимиз, композиторларимиз, ёзувчилар эса пойтахт области меҳнаткашларининг ҳаёти билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўладилар. Улар совет кишиларининг экономика ва маданиятни халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини юксалтиришда эришаётган ютуқлари ҳақида эшитадилар, уларни ўз кўзлари билан кўрадилар.

Ҳафталик Чирчиқ шаҳридан бошланди. Химикларнинг маданият саройида очилган тантанали ҳафталикда жуда кўп машҳур коллективлар: Ўзбекистон Давлат филармониясининг симфоник оркестри, Давлат хор капелласи, Хоразм ашула ва рақс ансамбли, Ботир Зокиров раҳбарлигидаги Ўзбекистон эстрадаси оркестри, филармониянинг ўзбек рақс ва ашула ансамбли ва бошқа коллективлар иштирок этди. Ана шу кечада томошабинлар Алишер Навоий номидаги Катта академик опера ва балет театри, Ҳамза номли, Муқимий номли театрлар, филармониянинг концерт бригадалари, санъат усталари чиқишларини ҳам томоша қилдилар.

Ҳафталикнинг тантанали очилишида ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, дирижёрлар иштирок этдилар.

«Баҳор» халқ рақс ансамблининг санъаткорлари Оққўрғон районида концерт қўйиб бердилар. Колхозчилар район марказининг аҳолиси ўзларининг ажойиб рақслари билан бутун мамлакатга, дунёнинг кўпгина мамлакатларига донги кетган рақќосалар билан учрашувни зўр сабрсизлик билан кутиб олдилар. Ҳафталикнинг биринчи кунида ўзбек филармонияси ашула ва рақс ансамбли артистлари эса Бекобод металлургларига ҳисобот бердилар.

Ҳафталикнинг биринчи кунида ўзбек бадиий ва ҳужжатли кинофильмлари кинофестивали очилди. Кинорежиссёрлар, операторлар, артистлар томошалар бошланиши олдидан сўзга чиқиб, йиғилганларга ўзлари ижро этган роллари ва ижодий режалари ҳақида сўзлаб бермоқдалар. Шунингдек, ўз ижодий ишлари ҳақидаги томошабинларнинг фикр ва мулоҳазаларини эшитмоқдалар.

Шуниси қувончлики, областнинг узоқ районларида артистларнинг ижодий ҳисоботи алоҳида номерлар билан эмас, катта программа асосида, бутун-бутун томошалар асосида уюштирилади. Бу кўпчиликка албатта маъқул бўлади. Ҳамза номли академик театр, ва Максим Горький номли, Муқимий номли театрлар спектакллар қўйиб берадилар. Концерт бригадалари шаҳар ва қишлоқларнинг дўстлик маршрутлари бўйлаб сафарга отланадилар. Уларнинг составида санъатнинг ҳар хил жанрлари вакиллари бор.

Қисқа қилиб айтганда ўзбек санъати, адабиёти ҳафталиги қатнашчиларининг қадами етмаган биронта район, биронта йирик колхоз ёки совхоз қолмайди.

Биз ҳафталик қатнашчилари, артистлар, рассомлар, санъаткорлар ва музикашунослар ишига муваффақият тилаймиз.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-мухбирлар университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 15 ноябрь куни ўтказилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ

АРАБИСТОНЛИК ЛОУРЕНС

ЛОНДОННИНГ исталган китоб дўконида енгил-елпи, олди-қочди китоблар ичида ўқувчига мустамлака тарихига оид воқеаларни акс эттирган «жиддий» адабиётни ҳам ўқишни тавсия қилишади.

Мустамлакачилик сиёсатини тарғиб этган бундай китоб қаҳрамонлари одатда юксак маънавий фазилатлар эгаси қилиб кўрсатилади. Улар Африка ва Осиё халқларининг «қалин дўстлари», «иттифоқчилари» сифатида тасвирланади. Ана шундай китоблардан бири арабистонлик Лоуренс деган шахснинг «қаҳрамонона жасоратларига» бағишланган бўлиб, унинг муаллифи америка публицисти Лоуэл Томасдир.

Биринчи жаҳон уруши бошланмасидан бирмунча вақт илгари Томас арабистонлик Лоуренс йўлларидан узоқ сафарга чиқиб, у тўғрида буржуа матбуоти катта шов-шув кўтарган сенсацияли фильм-лекцияни яратди. Лоуренс американиклар учунгина эмас, балки инглизлар учун ҳам янги қаҳрамон эди. Тез орада Томаснинг Лоуренс ҳақидаги китоби нашр қилинди. Шундан сўнг бошқа авторларнинг асарлари, мақолалар, очерклар ва ҳатто бадиий фильмлар ҳам чиқиб қолди. Лоуренс ҳақидаги афсона худди қор уюмидек ҳаммаёқни босиб кетди. Бундай ўтаватанпарварлик чиқишларни кимнингдир оқилона фикри йўналтириб тураётганлиги сезиларди.

Бунчалик шов-шув кимга, нима учун керак бўлди экан? Бу аввало Англиянинг мустамлакачи доираларига қўл келарди. Негаки, Араб Шарқида инглиз сиёсати кўзлаётган чинакам мақсадларни усталик билан ниқоблаш, бу сиёсатнинг мустамлакачилик босқинчилик моҳиятини яшириш мақсадида қилинаётган эди.

Хўш, арабистонлик Лоуренснинг ўзи ким, унинг Араб Шарқидаги чинакам «қаҳрамонликлари» нималардан иборат? Бу масалага машҳур инглиз ёзувчиси Р. Олдингтонгина батафсил жавоб берди. У «қаҳрамон»нинг образини тўла-тўкис гавдалантиришга интилиб, жуда кўп китоблар, архивлар, кундаликлар, хатлар, гувоҳликлар ва уни кўрган кишиларнинг ҳикояларини пухта ўрганиб чиқди. Натижада ёзувчи Лоуренс қиёфаси ҳақида тамомила бошқа бир тасаввурни пайдо қилди. «Миллий қаҳрамон» ўтакетган муттаҳам эканлиги аниқ кўриниб қолди.

Лоуренснинг фаолияти мустамлакачи авантюристларга хос. Лоуренс Оксфорд университетида ўқиётганида Қадимий Шарқ маданиятига катта қизиқиш билан қаради. Кейинчалик у «Салб юришларининг ўрта аср Европаси ҳарбий архитектурасига кўрсатган таъсири» деган мавзуда диссертация ёзди. У биринчи мукофот билан тақдирланди. Бироқ тез орада Лоуренснинг олимлик фаолияти тўсатдан тўхтаб қолди. Англия биринчи жаҳон урушига тайёргарлик кўраётган даврида жосуслик ишини бошлаб, Синай районига, Туркиянинг Миср чегарасига экспедиция юборади. Лоуренс бошқа бир неча олимлар билан бирга ана шу «археология» экспедицияси составига киришга розилик билдиради. «Софдиллик — энг яхши сиёсат бўлгани учун, — деб ёзади киноя билан Олдингтон, — археология экспедицияси ниқоби остида топографик съемкалар ўтказишга қарор қилинди. Ҳарбий министрлик талаби билан Синайга юборилган бу экспедиция составида Лоуренс ҳам бор эди»...

Биринчи жаҳон уруши даврида Лоуренс жуда тез юқорилаб кетди. Ҳарбий министрликнинг география бўлимида ҳарбий иш билан шуғулланишдан бошлаб, у кейинчалик инглизларнинг Қоҳирада иш кўрган «Инттеллидженс сервис» разведкаси филиалига ўтади. Тез орада у араб бюроси деб аталмиш жойга ишга ўтди. Бу бюро кейинчалик Британия разведкасининг Араб Шарқидаги йўналтирувчи маркази бўлиб қолади.

Лоуренс усталик билан ўзини арабларнинг дўсти деб кўрсатади ҳамда уларни бирлаштириш шиори остида катта иш олиб боради. Германия билан иттифоқчи бўлган ҳамда Антанта мамлакатларига қарши урушаётган Туркия билан актив курашишга маҳаллий аҳолини жалб қилади. Шу мақсадни кўзлаб Лоуренс Саудия короли Ҳусайннинг ўғилларидан бири — Файсал ҳузурига боради. Ўша вақтда кўпгина араб қабилалари унинг ҳукмронлиги остида эдилар. Урушнинг энг охирги кунларигача Лоуренс Файсал армиясида хизмат қилиб, ҳарбий маслаҳатчи ва араб фронтини Ўрта Шарқда жойлашган инглиз қўмондонлиги ставкаси билан боғловчи офицер ролини бажарди. Лоуренс араб тилини жуда мукаммал ўрганиб олди, араб қабилаларининг урф-одатларини билиб олди. У бутун қиёфаси билан араблар ишига содиқлигини кўрсатишга интилиб, ҳамма вақт арабларнинг миллий кийимини кийиб юрарди.

Олдингтон тарихчилардан Б. Лиддель-Гарт ва бошқаларнинг гўё Лоуренс арабларнинг чинакам дўсти бўлган, арабларни бирлаштириш ҳамда мустақил давлат тузиш учун уларга ёрдам бериш мақсадида иш кўрган, деган гапларини фош қилади. Ёзувчи Лоуренс инглиз штабининг топшириқларинигина бажариб, араблар бирлиги ғоясидан усталик билан фойдаланганлигини кўрсатади. Лоуренс инглиз олтинига ўч бўлган айрим кабила шайхлари ва бошлиқларини усталик билан сотиб олиб, араблар ҳаракатини инглизлар учун мақбул бўлган йўлга буриб турган.

Шу ўринда Лоуренснинг инглиз мустамлака амалдорлари учун ёзган машҳур кўрсатмаси қизиқиш туғдиради. 26 моддадан иборат бу кўрсатмада Лоуренс араблар билан инглизлар ўзларини қандай тутишлари кераклиги ҳақида насиҳат қилади. Хушомадгўйлик ва пул ҳамма нарсага эришишга ёрдам берувчи асосий қуролдир, деб ёзади у. «Ўринли совға, — деб ёзади у, — кўпинча энг шубҳали шайхни ҳам ўз томонингга оғдириб олиш учун энг ишончли воситадир».

Олдингтон Б. Лиддель-Гарт, Р. Грейвз ва Л. Томаснинг Лоуренснинг қандайдир «буюк» ҳарбий хизматлари борлиги тўғрисидаги гапларини рад қилади. Бу тарихчиларнинг ёзишича, Лоуренснинг фаолияти туркларни тор-мор кел-

АФСОНА ВА ҲАҚИҚАТ

тиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган эмиш. Масалан, Лоуренс «1916 йилда Туркиянинг Арарум шаҳри олинишига рус армияси эмас, мен сабабчи бўлдим, ўзим Туркиянинг Арарумдаги армияси составида бўлган араб офицерларини ташкил қилдим, уларнинг руслар билан алоқасини йўлга қўйдим, шу туфайли ҳам руслар шаҳарни ҳеч бир қаршиликсиз қўлга олдилар», деб айтган. Ҳақиқатда эса, Олдингтон аниқлаганидек, ҳеч бир расмий ҳужжат ёки ахборотда Лоуренснинг номи тилга олинмайди. Бу ўринда ёзувчи Олдингтон Кавказ фронтидаги собиқ инглиз ҳарбий атташеси лорд Вайвелнинг мақоласини ўқувчига ҳавола қилади.

Олдингтон уқтиришича, Лоуренснинг бутун ҳарбий фаолияти майда араб отрядларининг душман орқасига юришларини ташкил қилишдан, темир йўл коммуникацияларини ишдан чиқаришдан, поездларни ағдариш ва уларни талашдан, тинч аҳолини жисмоний қириб юборишдан иборат бўлган. Лоуренс ҳарбий санъат хазинасига ҳеч бир янгилик киритмаган. Тадқиқот муаллифи келтирган урушнинг сўнгги кунларидаги воқеалар ҳам диққатга сазовор. 1918 йил сентябрида иттифоқчиларнинг Ғарбий фронт ва Болқондаги ғалабалари билан бир вақтда инглиз қўшинларининг кенг ҳужуми бошланиб кетди. Туркларнинг жуда катта армияси мағлубиятга учраб, қочишга мажбур бўлди. Антанта қўшинлари тезлик билан Дамашқ томон йўл олдилар. Шунда Лоуренс туяларга миниб олган арабларнинг кичик отряди билан шаҳарга кириб, ғалаба самараларидан фойдаланишдан ҳам тоймади, Дамашқни эгаллашда ўзим катта хизмат кўрсатдим, деб гап тарқатди.

Биринчи жаҳон уруши тугагач, Лоуренс Лондонда У. Черчилль бевосита раҳбарлигидаги ҳукуматда маслаҳатчи сифатида иш олиб боради. Инглиз ҳукумати Араб Шарқи мамлакатларида тўла-тўкис ҳукмронликни ўрнатиш учун бутун чораларни кўрди. Бу территория Англия учун муҳим стратегик аҳамиятга эга эди. Худди шу ерда Сувайш канали ва Қизил денгиз орқали Ҳиндистонга олиб ўтадиган денгиз йўли жойлашган эди. Англия Сайкс-Пико битимини бузиб (бу битим бўйича Сурия ва унинг атрофидаги ерлар Франция таъсир зонасига ўтиши лозим эди) ўз қўшинларини Сурия территориясига киритади ҳамда ўз қўғирчоғи — Файсални Дамашқ тахтига ўтқазиб қўяди. Файсал икки йил давомида мамлакатни бошқариб турди. Унинг корчалонлари эса мазкур тузумни сақлаб қолиш учун курашиб, ўз ҳаракатларини араб манфаатларини ҳимоя қилиш билан ниқобладилар.

Англия Франция тазйиқи билан чекинишга мажбур бўлди. 1920 йилда француз қўшинлари Дамашқни эгалладилар. Файсал қувиб юборилди. Король Ҳусайн Араб Шарқининг урушдан сўнг бўлиб юборилишига норозилик билдирди-ю, лекин бу пучга чиқди. Трансиордания, Сурия ва Ироқ мустақил территориялар деб тан олинди, уларни бошқариш мандатлари эса Англия ва Францияга берилди.

Қатор буржуа авторлари Лоуренс инглизларнинг арабларга нисбатан ўз мажбуриятларини юқоридаги воқеаларда бажармаганликларидан хафа бўлди, деб кўрсатишга уринишади. Аслида эса Олдингтон жуда ишончли далиллар билан кўрсатганидек, Лоуренс ана шу манфур алдов сиёсатининг энг фаол иштирокчиларидан бири бўлган. «Инглиз ҳукуматини зўр бериб айблаб юрган қаҳрамон айни вақтда яширин йўл билан ҳукуматни информация билан таъминлаб турган, бу иш унга шароитдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиш имконини берган», деб ёзади Олдингтон.

1929 йилда, Араб Шарқида узоқ вақт бўлганидан сўнг, Лоуренс яна Англияга қайтиб келади. У хилватликда вақтини ўтказади, ўз дўстлари билан кам-кам учрашиб туради. Ўлимидан аввал Лоуренс Англия фашистлари ва уларнинг раҳбари Освальд Мосли билан яқин алоқа боғлайди. Ана шу фашистларга берган интервьюсида у, агар фашистлар Англияда ҳокимият тепасига келишса, мен матбуот ҳукмрони бўлишга розиман, деб айтган эди.

Лоуренснинг ўлими, билвосита бўлса ҳам ҳар ҳолда унинг фашистлар билан иш кўриши билан боғлиқдир.

Лоуренснинг дўстларидан бири унга хат ёзиб, Гитлер билан учрашишни уюштиришни таклиф қилади. Шундай муҳим топшириқни олган Лоуренс шаҳар ташқарисидаги уйидан почтага ўз мотоциклида тез жўнаб кетади. У почтадан хатни ёзган кишига келаси кун учрашишларини билдириб, телеграмма юборади. Катта тезлик билан уйига қайтаётганида Лоуренс фалокатга учраб, тез орада жони узилади. «Қаҳрамон»нинг ҳаёти ана шундай хунук тугайди.

«Арабистонлик Лоуренс»да биз чинакам тарихий шахсга дуч келамиз. У ўз вақтида биринчи жаҳон урушининг қаҳрамони, деган номга эга бўлди. Аслида эса у ҳар қандай вазиятдан ўзининг шуҳратпарастлик мақсадларида моҳирона фойдалана оладиган эпчил авантюрист эди. Иккиюзламалик, қаттиққўллик, ўзига диққатни қарата билиш қобилияти Лоуренсга хос эди.

Олдингтон шундай хулосага келади: Лоуренс муайян тарихий даврда муайян синфга керакли бўлган «қаҳрамон» эди. Мустамлака мамлакатлар халқларини қулликда тутиш учун Англияга худди шундай «қаҳрамонлар» керак эди. Олдингтон ёзган китобдан, ҳозирги замон капиталистик жамияти чинакам қаҳрамонликни юзага келтира олмайди, деган хулоса мантиқий равишда келиб чиқади. Империалистик босқинчилик, мустамлакачилик урушида қаҳрамонликлар учун ўрин йўқ. Лоуренс образида ҳозирги замон буржуа дунёсининг кишиси, мустамлака сиёсатини ўтказувчи одамнинг жуда кўп хислатлари мужассамланган.

Осиё ва Африка халқлари халигача ўз озодликлари учун кураш олиб бораётган ҳозирги кунларда, империалистлар ўз мавқеларини ихтиёрий равишда бўшатиб беришга рози бўлмаётган бир вақтда, арабистонлик Лоуренс ҳақидаги айни ҳақиқат актуал равишда юзага чиқмоқда.

Л. ФРЕЙДЗОН.

«Азия и Африка сегодня» журналидан И. Султонов таржимаси.

ПОЙТАХТИМИЗ ЖАМОЛИ. Ўзбекистон кўчасининг кўриниши. Н. Душкин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

«ЗЕНИТ»МИ ЁКИ «ЧЕРНОМОРЕЦ»

Шундай қилиб келаси йил иккинчи лигага қайси команда тушишини навбатдаги икки тур ҳал қилиб беради. Ленинграднинг «Зенит» футболчилари ўтган куни Ереваннинг «Арарат» командасига 3:4 ҳисобида ютқазиб қўйганларидан кейин аҳволлари янада мушкуллашди. Шу куни Луганскнинг «Заря» командаси билан бўлган ўйинни 0:0 ҳисобида дуранг қилган тошкентлик пахтакорчилар «хавфли ўрин» билан хайрлашдилар. «Пахтакор» бу ўйинда бутун 90 минут давомида устунлик қилган бўлса ҳам ҳисобни очолмади. Луганск футболчилари очиқдан-очиқ ҳимоя вариантини қўллаб ниятларига етдилар, бир очкони қўлга киритдилар. Ишқибозлар бир соатдан кейин телевизор экрани олдидан жой олдилар. Киевдаги «Динамо» билан Москванинг Марказий армия спорт клуби ўртасидаги ўйин «Пахтакор» билан «Заря» учрашуви такрори бўлди десак хато қилмаймиз. Бу ерда ҳам майдон эгалари бутун ўйин давомида ҳужум қилсаларда тўп киритолмадилар.

12 ноябрь куни бўлган бошқа ўйинларда пешқадамлик қилаётган Киев, Москва, Тбилиси ва Минск динамочилари жами олтита очко йўқотдилар. Лекин бу уларнинг турнир жадвалидаги аҳволига таъсир қилолмади. Пойтахтнинг «Динамо» командаси Кутаисида «Торпедо» билан бўлган ўйиннинг сўнгги минутларида аранг мағлубиятдан қутилди. Ҳисоб 2:2. Минсклик футболчилар Бокунинг «Нефтяник» командасидан 0:1 ҳисобида мағлубиятга учрашди. Бошқа учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Динамо» (Тбилиси) — «Спартак» (Москва) — 2:3. «Шахтер» (Донецк) — «Локомотив» — 0:0, «Черноморец» — «Крилья Советов» — 1:1.

Командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	У.	Т.	О.
«Динамо» К.	33	49-10	51
«Динамо» М.	33	52-21	47
«Динамо» Тб.	34	45-29	42
«Динамо» Мн.	34	44-29	40
«Шахтер» Д.	34	41-37	39
«Спартак» М.	34	37-29	38
«Нефтяник» Б.	33	46-32	36
«Арарат» Е.	33	39-35	35
ЦСКА	33	33-32	34
«Крилья Советов»	34	23-24	33
«Торпедо» М.	33	36-43	31
СКА Р/Д.	34	34-42	30
«Торпедо» Кт.	35	35-49	29
«Заря» Л.	33	23-35	28
«Локомотив» М	34	31-34	27
«Қайрат» О.	33	24-46	27
«Пахтакор»	34	28-40	26
«Черноморец»	33	21-42	24
«Зенит»	34	27-59	21

СЎНГГИ ЎЙИН ҲАЛ ҚИЛАДИ

Келаси йил «А» класси олий лигасида қатнашиш ҳуқуқини олиш учун беллашаётган уч команда ўртасида яна бир ўйин бўлди. Кировобод динамочилари қарағанданинг «Шахтёр» командасини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Биринчи даврада қозоқ футболчилари ўз рақиблари устидан худди ана шундай ҳисобда ғалаба қозонган эдилар. Қайси команда ягона йўлланмани олишини 16 ноябрда СКА (Киев) — «Динамо» (Кировобод) командалари ўртасида бўладиган ўйин ҳал қилиб беради.

«ЗАРАФШОН» «А» КЛАССИДА

Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари зонаси қатнашчилари ҳали мавсумни тугатганлари йўқ. Командалар яна икки — уч мартадан куч синашишлари керак. Бироқ Навоийнинг «Зарафшон» командаси мавсум тугамасданоқ зона ғолиби бўлди ва келаси йил «А» класси иккинчи лигасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Энди республикамиз спорт шарафини иккинчи лигада уч команда — «Политотдел», Фарғонанинг «Нефтяник» ва Навоий шаҳрининг «Зарафшон» командалари ҳимоя қилади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Телеянгиликлар**, 18.15 — **Реклама ва эълонлар.**

Ўзбек тилида: 18.20 — **Мусобақа илғорлари** (саноат ходимлари учун), 18.40 — **Халқ созанда-бастакорлари Муҳаммаджон Мирзаев**, 20.00 — **Телеянгиликлар.**

20.20 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

21.00 — **Усмон Носир.** Ёзувчининг адабий портрети. 21.30 — **Вертикаль** (рус тилида бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.30 — Ўқув эшиттиришлари программаси. **Асосий эстетик тушунчалар** (мактаб ўқувчилари учун), 18.00 — **Ўзбек мактабида рус адабиётини ўқитиш**, 18.20 — **Назарий механикадан статикага кириш қисми** (иккинчи курс студентлари учун).

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Олмаота кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.30 — **Партия байроғи** (ҳужжатли фильм), 19.50 — **Ҳар доим сергак** (ўт ўчирувчилар ҳақида).

Рус тилида: 20.05 — Ю. Милютин. **Трембита** (оперетта).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XI да **Ўлимдан кучли**, 15/XI да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/XI да **Ёшликда берган кўнгил.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Беором юраклар» ёшлар коллективи гастроллари. Айиқлар аттракциони.** Томоша кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Замонамиз қаҳрамони — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Яшил арава — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Арена — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

«УЗГОРТЕХСТРОЙ» ЛОЙИҲА-ТЕХНОЛОГИЯ ТРЕСТИГА

инженер-қурувчилар, инженер-сантехниклар, инженер-электриклар, инженер-иқтисодчилар, инженер-сметачилар, юқори разрядли сувоқчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор, 2-квартал, 15-уй. Телефон Ж-7-12-62.

УЗГЛАВВОДСТРОЙНИНГ «ОРГТЕХВОДСТРОЙ» БОШҚАРМАСИГА

лойиҳа-смета ишларига инженер теплотехниклар, бетон заводига инженер технолог, лойиҳа ишларига қурувчи инженер, малакали машинистка (ишбайга)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 96, Ғ. Ғулом кўчаси, 14-уй (9,15-трамвайлар, 11, 12-автобусларнинг Оқтепадан сўнг биринчи бекати).

ЎЗБЕКИСТОН СУНЪИЙ ВА НАТУРАЛ ЧАРМ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ

1-ЧАРМ ЗАВОДИГА

катта бухгалтер, иқтисодчи, слесарлар, чарм ишлаб чиқариш цехининг ишчилари

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ш. Руставели кўчаси, Прохладний тупик, 27-уй (7, 14-трамвайларнинг сўнгги бекати; 18, 30, 57, 83-автобусларнинг «Ғишт заводи» бекати).

2-ЧАРМ ЗАВОДИГА

прессчи-вулканизатор, резина саноати вальцовкачилари ва чарм цехи ишчилари, электр монтерлари ва газ бўйича кочегарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Байкал Минал кўчаси, 1-уй (1, 4-трамвайлар, 2, 3, 7-троллейбусларнинг «Беруний» бекати).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.